

УДК 687.016

DOI 10.31494/2412-9208-2021-1-3-115-121

**IMPLEMENTATION OF PROJECT TECHNOLOGY OF TRAINING
IN THE PROCESS OF DESIGNING A COLLECTION OF CLOTHES**

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ
В ПРОЦЕСІ РОЗРОБКИ КОЛЕКЦІЇ ОДЯГУ**

Nataliia ORLOVA,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Assistant

orlovanatstan@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-5071-869X>

*Poltava V.G. Korolenko National
Pedagogical University*

Наталія ОРЛОВА,

кандидат педагогічних наук,
асистент

*Полтавський національний
педагогічний університет імені
В. Г. Короленка*

✉ 2, Ostrogradsky St.,
Poltava, 36000

✉ вул. Остроградського, 2
м. Полтава, 36000

Original manuscript received: October 07, 2021

Revised manuscript accepted: December 15, 2021

ABSTRACT

The article substantiates the need to train future teachers to use project technologies, which is one of the ways to improve the professional competence of a modern teacher and is an effective tool in the process of educational development, which is daily accompanied by the introduction of new technologies and updating the forms and methods of organizing training for students of higher educational institutions. The essence of project technology is revealed, which consists in the functioning of an integral system of didactic tools (content, research, search, creative methods, techniques, etc.), which adapts the educational process to the structural and organizational requirements of educational design. Performing various projects that are maximally related to life situations is the best way to teach students to work independently, stimulates cognitive, emotional and motor development, takes into account the needs depending on individual and age characteristics, interests, abilities, allows individualization and differentiation of learning, develops creative thinking, strengthens students' cognitive motivation, integrates knowledge and life experience.

In creative projects, students create a product from idea to implementation in reality, taking into account the needs, traditions, opportunities. At the same time, all stages of design, namely organizational-preparatory, constructive-modeling, technological and evaluation-effective, require intellectual training, search for materials, tools, equipment, etc. In the process of working on the project, the following stages of clothing design are studied: technical task, technical proposal, sketch project, technical project, development of technical documentation. It is emphasized that the result of project and technological activities in the process of designing a collection of clothes is models of products and a set of documentation that defines their structure, compositional solution and contains all the information necessary for the production of working patterns, control and implementation of these products. When working on a project, interactive and information technologies, search methods, and a combination of technologies, forms, and methods are used.

Key words: *project technology of training, project and technological activity, stages of project work, designing a collection of clothes, designing of new models of clothes.*

Вступ. Розвиток суспільства сучасності в багатьох аспектах залежить від розвитку освіти в країні. Майбутнє ринку праці та економіки будь-якої держави, її політичного становища та положення стосовно цілої низки галузей залежить від якості освіти випускників закладів вищої освіти. Зміни мають бути внесені в освітню систему щодо багатьох аспектів, особливо це стосується інноваційних технологій та методик навчання. Умовою успішної реалізації поставленої мети є проектна діяльність студентів як практика особистісно-орієнтованого навчання. Вона обумовлює інтерактивну, навчально-дослідну та інші види діяльності, що відбуваються в руслі проектною як провідної та інших навчальних технологій (проблемного, комбінованого, індивідуалізації та диференціації навчання тощо). Проектна технологія є однією з інноваційних технологій навчання і виховання, яка поєднує теоретичні знання та їх практичне застосування для розв'язання конкретних життєвих чи професійних проблем. Науковці зазначають ефективне застосування проектного підходу в різних галузях, зокрема в моделюванні та художньому оформленні одягу.

Проектний підхід в освітньому процесі вивчається досить ретельно та знаходить нові невичерпні грані розвитку молоді та все більшого поширення. Питання проектною технології висвітлювалися такими закордонними авторами, як Д. Дьюї, Д. Жак, У. Кілпатрик, Є. Коллінгс, Д. Фрід та іншими. У педагогіці та практиці української школи метод проектів поширився у 20-х роках за часів масштабного реформування шкільної освіти. Подальший розвиток його у вітчизняних школах пов'язано з іменами таких науковців: В. Ігнат'єва, М. Крупеніна, Л. Миловидова, А. Петрович, В. Шульгін. Сьогодні теоретичні й концептуальні положення проектною технології в українській педагогіці досліджують Т. Качеровська, О. Коваленко, О. Пехота, Г. Романова, С. Сисоєва та інші. Проблеми застосування проектно-технологічної діяльності в освітньому процесі присвячена значна кількість наукових праць О. Коберника, Г. Кондратюка, Н. Матяш, В. Сидоренка, В. Симоненка тощо.

Проектна технологія навчання набуває все більшого розповсюдження в освітньому процесі. Для педагогів-практиків та науковців проектне навчання має велику цінність як засіб відірватися від «знанневої» освіти та перейти до діяльнісного, особистісно-зорієнтованого підходів у навчанні, а зокрема як один з дієвих методів формування просторового мислення студентів (Момот, 2009). Аналіз просторових властивостей навколишнього середовища є необхідним під час занять з конструювання та моделювання одягу. *Мета дослідження* – розкрити сутність проектною технології навчання та обґрунтувати її реалізацію в процесі розробки колекції одягу на заняттях із моделювання одягу.

Проектна технологія – це особистісно зорієнтована модель процесу дизайнерської підготовки, в основі якої лежить розвиток пізнавальних навичок, унікальності та самобутності кожного студента, його творчого мислення, пізнавальної самостійності, наполегливості, творчості, спрямованості на кінцевий результат, уміння самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, що дозволяє будувати власну освітню траєкторію (Бабанський, 2004). Сутність проектної технології полягає у функціонуванні цілісної системи дидактичних засобів (змісту, дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів тощо), що адаптує навчально-виховний процес до структурних і організаційних вимог навчального проектування. Актуальність проектної технології зумовлена її основними завданнями, які полягають у тому, щоб навчити майбутнього фахівця самостійно здобувати знання та застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань, сприяти розвитку комунікативних здібностей, розширити коло спілкування, прищепити вміння користуватися дослідницькими прийомами: збирати та аналізувати інформацію, робити висновки. (Бербец, Дубова, Коберник, 2007). Проектне навчання зорієнтоване, насамперед, на самостійну навчально-трудова діяльність студентів: індивідуальну, парну або групову, яку студенти виконують протягом визначеного відрізка часу. Для ефективного застосування проектних технологій у підготовці майбутніх викладачів варто дотримуватися таких педагогічних умов:

- значущість у дослідницькому і творчому плані проблеми та її усвідомлення учасниками навчально-виховного процесу;
- професійна спрямованість та реальність виконання запропонованих завдань (проекти мають бути пов'язані з майбутньою професійною діяльністю і мати практичне значення);
- структуризація змістової частини проекту (чітке планування етапів виконання проекту);
- самостійність студентів у виконанні проектів (важливо чітко встановити обсяг і зміст самостійної роботи кожного учасника проекту);
- використання дослідницьких методів;
- суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладача та студента;
- ресурсно-диференційований підхід до використання проектних методик, що передбачає врахування можливостей викладача та рівня підготовленості й індивідуальних особливостей студентів;
- система контролю за виконанням проекту відповідно до складності завдань повинна бути методично обґрунтованою (Шевцова, 2003).

Метою проектної діяльності майбутніх викладачів є навчально-методичний проєкт, під яким розуміється самостійно розроблений методичний продукт від ідеї до її втілення, що має певну новизну, практичну значущість, виконаний під керівництвом викладача і поданий до захисту. Основні етапи і зміст проектної роботи:

1. Організаційно-підготовчий етап передбачає формулювання мети й завдання проекту, обґрунтування його соціальної значущості,

визначення теми, розподіл завдань між його учасниками, обговорення методів дослідження.

2. Конструктивно-моделюючий етап містить аналіз вхідної інформації, пошук оптимального способу досягнення мети проекту, побудову алгоритму діяльності, покрокове планування роботи (складання ескізу, розробку конструкторсько-технологічної документації, добір матеріалів, інструментів та обладнання, вибір технології обробки деталей виробу, їх з'єднання, економічне та екологічне обґрунтування тощо).

3. Технологічний етап забезпечує виконання запланованих кроків (реалізація проекту), здійснення діяльності кожного учасника згідно з планом роботи над проєктивним завданням.

4. Оцінно-результативний етап включає оформлення кінцевих результатів, підготовку та проведення презентації, «захист» проєкту, аналіз результатів, коригування, оцінку його якості (Савенко, 2017).

Під час розробки колекції моделей одягу студент має самостійно ретельно вивчити вимоги до виробу: функціонально-експлуатаційні; психофізіологічні; вимоги, які визначає зовнішнє середовище; конструктивні; технологічні; економічні; естетичні; здійснити процес вибору силуетів, конструкцій, матеріалів, з яких вона повинна бути виготовлена, шляхом перетворення ідейного задуму в структурно-організовані об'єкти – моделі одягу з необхідним комплексом властивостей. Результатом проєктно-технологічної діяльності в процесі створення колекції одягу є моделі виробів і комплект документації, який визначає її будову, композиційне рішення та містить усі відомості, потрібні для виготовлення робочих лекал, контролю й упровадження цих моделей.

Організаційно-підготовчий етап включає в себе: пошук і аналіз проблеми, формування творчої концепції проєктованої колекції моделей одягу, вибір теми, планування проєктної діяльності за етапами, збір, вивчення й обробку відповідної інформації. Починаючи проєктування одягу, студенти мають чітко уявити, для кого він призначений, які потреби повинен задовольняти; зібрати матеріал про модні тенденції; виконати графічні замальовки перспективних моделей, аналогічних об'єкту проєктування.

Першим етапом розробки творчого проєкту швейного виробу є технічне завдання, яке включає в себе: призначення виробу, що проєктується; вимоги до конструкції та матеріалів. Конструктивно-моделюючий етап виконання проєкту поєднує вибір джерела творчості, розробку фор-ескізів проєктованої колекції моделей одягу, розробку творчих ескізів та багатофігурної композиції проєктованої колекції. Студенти довільно обирають джерело творчості на основі вивчення та аналізу творів мистецтва, науки, техніки, культури з урахуванням модних тенденцій. Потрібно проаналізувати джерело творчості, а саме: виявити форму та її пластичні властивості, пропорційні відносини, ритмічну організацію елементів форми, фактурні та колірні відносини тощо; обрати девіз колекції моделей, сформулювати словесний опис її концептуальної ідеї, розробити серію фор-ескізів проєктованої колекції

моделей одягу, використовуючи різні евристичні та комбінаторні методи творчості (Кузьмичев, 2014).

Наступним є аналіз фор-ескізів за ступенем асоціативного зв'язку з першоджерелом. Потрібно вибрати кращі, що найбільш відповідають концептуальній ідеї колекції моделей, та використати їх як вихідну інформацію для подальшого опрацювання. Розвиток і уточнення первинних ідей відбувається в творчому або художньому ескізі. Художній ескіз, як правило, зображує не тільки сам проєктований костюм, але і манеру його носіння, а також необхідні аксесуари: головні убори, шарфи, взуття, рукавички, сумки тощо. Студентам необхідно виконати творчі ескізи всіх моделей колекції та об'єднати їх в єдину багатофігурну композицію. (Орлова, 2020)

Конструктивно-моделюючий етап передбачає пошук оптимального вирішення завдання проєкту (дослідження варіантів конструкції з урахуванням вимог дизайну, вибір технології виготовлення, економічну оцінку, екологічну експертизу), складання конструкторської документації, тобто технічна пропозиція. На цьому етапі проводиться аналіз художнього оформлення моделей-модифікацій та розробка ескізного проєкту з точним описом зовнішнього вигляду. Технічний або робочий ескіз дає повне уявлення про композицію і конструкцію форми одягу. Цей ескіз завжди орієнтований на ту чи іншу пластику матеріалів, із яких задумана форма повинна бути виготовлена. Студенти складають карту матеріалів для всіх моделей колекції та обґрунтовують вибір матеріалів з точки зору відповідності її концепції.

Технологічний етап включає складання плану практичної реалізації проєкту, добір необхідних матеріалів, інструментів й устаткування; виконання запланованих операцій, поточний контроль якості, внесення за необхідності змін у конструкцію і технологію. Під час роботи над технічним проєктом розробляються методи технологічної обробки складальних одиниць (вузлів) і всього виробу. Крім того, проєктуються елементи художнього оформлення з методикою і способами їх виконання, виконується комплект лекал виробу, а також витрат матеріалів (виконується експериментальна розкладка лекал). (Хоменко, 2003). Етапом розробки творчого проєкту є виготовлення робочої документації: робочих лекал, карти витрат матеріалу, технічне розмноження лекал.

Четвертий заключний етап проєктування – оцінно-результативний. Він передбачає оцінку якості та результатів проєктно-технологічної діяльності, коли вносяться зміни до технічної документації та проводиться презентація – захист результатів проєктування. Метод проєктів – одна з альтернатив, яка використовується на завершальному етапі вивчення певної теми і дає можливість узагальнити і доповнити засвоєний матеріал, отримавши комплексні знання; налаштовує студентів на самостійну пошуково-дослідницьку діяльність.

Висновки. Спираючись на вищеозначену характеристику етапів проєктно-технологічної діяльності в процесі розробки колекції одягу, можна стверджувати, що метод проєктів виступає інтерактивною

педагогічною технологією, яка зорієнтовує студентів на актуалізацію опорних та формування нових знань й умінь для активного включення їх у продуктивну виробничу діяльність.

Уміння використовувати метод проектів – це показник високої професійності і прогресивності роботи викладача, спрямованості педагогічних зусиль на творчий розвиток студента. Проектне навчання є цінним як процес, під час якого відбуваються педагогічні спостереження, формується особистісне зростання кожного учасника. Проектна діяльність допомагає молодій людині стати соціально активною, шляхом власного розвитку демонструвати здатність змінювати світ. Актуальність методу проектів у тому, що він поєднує теорію з практикою, навчальну й виховну роботу з життям, робить процес навчання вмотивованим і значущим.

Література

- Бабанський Ю. К. Педагогика. Москва : Просвещение, 2004.
- Бербец В. В., Дубова Н. В., Коберник О. М. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань : КопіЦентр, 2007. 204 с.
- Кузьмичев В. Е. Практикум по моделированию и конструированию одежды: учеб. пособие / под ред. В. Е. Кузьмичева. Иваново : ИВГПУ, 2014. 576 с.
- Момот Ю. В. Сучасні підходи до впровадження проектної технології у навчально-виховний процес закладів середньої освіти. *Витоки педагогічної майстерності* : збірник наукових праць / ПДПУ ім. В. Г. Короленка / голова редкол.: В. О. Пашенко та ін. Полтава : 2009. Вип. 6. С. 184–189.
- Орлова Н. С. Організаційно-методичні основи навчання художнього проектування одягу : навчально-методичний посібник. Полтава : ПП «Астрия», 2020. 195 с.
- Савенко І. В. Методика навчання вчителя технологій основ дизайну. Полтава : ПП «Астрия», 2017. 340 с.
- Хоменко Людмила. Методика розробки творчого проекту з технології пошиття виробів. *Трудова підготовка в закладах освіти*. №4, 2003. С. 22–24.
- Шевцова С. М. Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати : практико зорієнтований збірник / наук. кер. і ред. І. Г. Ермаков. Київ : Департамент, 2003. 500 с.

References

- Babanskyi, Yu. K. (2004). *Pedahohika* [Pedagogy]. Moskva : Prosveshchenye. [in Russian].
- Berbets, V. V., Dubova, N. V., Kobernyk, O. M. (2007). *Metodyka trudovoho navchannia: proektno-tekhnologichnyi pidkhid : navchalnyi posibnyk* [Methods of labor training: project and technological approach: tutorial] / za zah. red. O. M. Kobernyka, V. K. Sydorenka. Uman : Kopytsentr. P. 204. [in Ukrainian].
- Kuzmychev, V. E. (2014). *Praktykum po modelyrovaniyu u konstruyovaniyu odezhdy: ucheb. posobyе* [Workshop on modeling and designing of clothes: tutorial] / pod red. V. E. Kuzmycheva. Yvanovo : YVHPU. P. 576. [in Russian].
- Moмот, Yu. V. (2009). *Suchasni pidkhody do vprovadzhenia proektnoi tekhnologii u navchalno-vykhovnyi protses zakladiv serednoi osvity* [Modern approaches to the introduction of project technology in the educational process of secondary education]. *Vytyky pedahohichnoi maisternosti : zbirnyk naukovykh prats* /

PDPU im. V. H. Korolenka / holovna redkol.: V. O. Pashchenko ta in. Poltava : Vyp. 6. Pp. 184–189. [in Ukrainian].

Orlova, N. S. (2020). Orhanizatsiino-metodychni osnovy navchannia khudozhnogo proektuvannia odiahu: navchalno-metodychnyi posibnyk [Organizational and methodical bases of teaching of artistic designing of clothes: educational and methodical manual]. Poltava : PP «Astraia». 195 p. [in Ukrainian].

Savenko, I. V. (2017). Metodyka navchannia vchytelia tekhnologii osnov dyzainu [Methods of teaching teachers of technology basics of design]. Poltava : PP «Astraia». 340 p. [in Ukrainian].

Khomenko Liudmyla. (2003). Metodyka rozrobky tvorchoho proektu z tekhnologii poshyttia vyrobiv [Methods of designing a creative project on the technology of sewing products]. *Trudova pidhotovka v zakladakh osvity*. №4 Pp. 22–24. [in Ukrainian].

Shevtsova, S. M. (2003). Metod proektiv: tradytsii, perspektyvy, zhyttievi rezultaty: praktyko-zorientovanyi zbirnyk [Project method: traditions, perspectives, life results: practice-oriented collection] / nauk. ker. i red. I. H. Yermakov. Kyiv : Departament. 500 p. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті обґрунтовано необхідність підготовки майбутніх викладачів до використання проєктних технологій, що є одним із шляхів підвищення професійної компетентності сучасного педагога, ефективним інструментарієм у процесі розвитку освіти, який повсякденно супроводжується введенням нових технологій, форм і методів організації навчання студентів у закладах вищої освіти. Розкрито сутність проєктної технології, яка полягає у функціонуванні цілісної системи дидактичних засобів (змісту, дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів тощо), що адаптує навчально-виховний процес до структурних і організаційних вимог навчального проєктування. Виконання різноманітних проєктів, максимально пов'язаних з життєвими ситуаціями, є найкращим способом привчання до самостійної праці, стимулює пізнавальний, емоційний і моторний розвиток, ураховує потреби залежно від індивідуальних та вікових особливостей, зацікавлення, здібностей; дає змогу індивідуалізації та диференціації навчання, розвиває творче мислення, зміцнює в студентів пізнавальну мотивацію, інтегрує знання та життєвий досвід.

У творчих проєктах студенти створюють виріб від ідеї до впровадження в реальність з урахуванням потреб, традицій, можливостей. При цьому всі етапи проєктування (організаційно-підготовчий, конструктивно-моделюючий, технологічний та оцінно-результативний) потребують інтелектуальної підготовки, пошуку матеріалів, інструментів, обладнання тощо. У процесі роботи над проєктом вивчаються такі стадії проєктування одягу: технічне завдання, технічна пропозиція, ескізний проєкт, технічний проєкт, розробка технічної документації. Акцентовано, що результатом проєктно-технологічної діяльності в процесі розробки колекції одягу є моделі виробів і комплект документації, який визначає їх будову, композиційне рішення та містить усі відомості, потрібні для виготовлення робочих лекал, контролю й впровадження цих виробів. При роботі над проєктом відбувається використання інтерактивних та інформаційних технологій, методів пошуку, поєднання технологій, форм і методів.

Ключові слова: проєктна технологія навчання, проєктно-технологічна діяльність, етапи проєктної роботи, розробка колекції одягу, проєктування нових моделей одягу.